

05

A

355

Disputatio Theologica
De
Communicatione
Idiomatum in CHRISTO, &
Salutifero ejus Officio.

Quam

Divinâ adspirante gratiâ,

IN INCLYTA WITTEBERGENSI ACADEMIA;

sub PRÆSIDIO

VIRI

Admodum Reverendi, Clarissimi & Excellentissimi,

DN. JOHANNIS SCHARFII,

SS. Theologiæ Licentiati, ejusdemq; Professoris Extra-
ordinarii, Logices item & Metaphysices Ordinarii
Celeberrimi, Præceptoris, Promotoris & Fautoris sui
omni observantiæ cultu venerandi,

Placida ventilationi submittit

M. JOHANNES HEINRICUS PITTERLIN,
Kirchenlamicensis Francus

Ad diem 21. Maji horis locoq; consuetis.

WITTEBERGÆ

Ex officinâ Typograph. MICHAELIS Wende

ANNO M DC XLV.

05 A 355

ΕΠΙΛΟΓΗ

TRANSITIO.

Actenus Personam & Naturas

Christi, earumque unionem personalem pro ratione instituti quam brevissimè proposuimus; Sequitur inde Communicatio Idiomatum, quæ propterea nunc statim exponenda erit. Tria verò hîc ordine ac distinctè observanda sunt:

1. Communicatio *ἁποπέσις* sive Subsistentiæ carni Christi facta.
2. Communio Naturarum ad invicem.
3. Communicatio Idiomatum.

APHORISMUS I.

Ac primò quidem *ἁποπέσις τῆς λόγῃς* seu Filii DEI communicata est carni assumptæ, cum eam sic participet, & communem habeat, ut in eà & per eam subsistat.

Humana enim CHRISTI natura non est ἰδιοπέσις, non habet propriam *ἁποπέσιον*; nec est *ἀυθυπέσις*, persona per se subsistens; nec est *ἀυπέσις* substantiâ carens, sed *ἐυπέσις*, subsistens in persona τῆς λόγῃς. Damascen. lib. 3. cap. 9. Assumpta quippe est in personam seu *ἁποπέσιον* divinam, indeque unam cum Naturâ CHRISTI divinâ constituit Personam, ut Deus & Homo sint unus Christus, unus Mediator, unus Dominus, unus Magister. Immanuel est Jesus Christus: Unus Messias, unus Salvator, non unitate Naturæ, sed Personæ, quam indivisam propterea cum Filio DEI possidet caro Christi, in eandem *ἁποπέσιον* assumpta.

II. Communio Naturarum est intima & mutua *ἁλληλέωρησις*, quâ Naturæ ambæ invicem participant; ita ut Deus verè ac realissimè sit Homo, & vicissim Homo verè sit Deus.

Germen Davidis est Jehova. Jer. 23. 5. & c. 33. 15. Semen Davidis est Dominus Jehova, 2. Sam. 7. v. 19. Secundus Homo est Dominus de Cælo, 1. Cor. 15. v. 47. Quod natum est ex Maria Virgine, est Filius altissimi. Luc. 1. v. 32. Filius Davidis est Dominus Davidis. Matth. 22. v. 43. Filius Hominis est Filius Dei vivi. Matth. 16. v. 13. & 16. Homo Christus est DEUS, & vicissim, DEUS Christus est Homo. Quanta ea & qualis sit

fit Communio Naturarum in Christo, non nisi ex revelatione divina judicandum est; ideoque modus essendi & inessendi in hoc mysterio, definiendus est ex modo prædicandi *θεοπηρέτως*. *Job. 1. v. 14. Luc. 1. v. 35. 1. Tim. 3. v. 16. Heb. 2. v. 14.* Verissima igitur, intima prosus & profundissima ea sit oportet, ob quam DEUS verè est Homo, & Homo verè est DEUS: quin immò major & intimior est, quàm quæ in Homine est inter Animam & corpus, cum hic dici non possit, Anima est corpus, aut contra.

III. Ut verò Naturæ Christi mutuò participant in eadem Persona; ita quoque invicem participant de proprietatibus suis essentialibus, salvâ & integrâ utriusq; Naturæ differentiâ.

Hæc igitur Communicatio Idiomatum in Christo Jesu non est verbalis tantum, aut nudus loquendi modus in nominum allæosi sive permutatione consistens; sed est realissima participatio, quæ propria unitus Naturæ, ob Unionem Personalem, verè ac realiter competunt alteri Naturæ cõunitæ. *Qualis enim unio & Communio Naturarum in Christo, talis est Communicatio. At illa est realissima. Ergo & Communicatio talis sit necessum est.*

IV. Tria solent enarrari Communicationis Genera: Primum est, quando propria Naturarum communicantur Personæ: toti, & Naturis in concreto, ita ut tum Divina Idiomata de Homine Christo, tum Humana de DEO Christo, verè ac realiter enuncientur.

Sic dicitur: *Filius DEI natus est ex Muliere. Gal. 4. vers. 4. Deus passus est, sive Dominus Gloria crucifixus est. 1. Corinth. 2. vers. 8. Autor vita interfectus est Actor. 3. v. 15. DEUS suo sanguine redemit Ecclesiam Actor. 20. v. 28. Filius DEI proprius pro nobis traditus est. Roman. 8. v. 32.* Similiter Divina Idiomata dicuntur de Homine & Filio Hominis, utpote: *Homo secundus est Dominus de celo. 1. Corinth. 15. filius hominis stans in terris est in celo Johan. 3. vers. 13. Filius Hominis ascendit in celum. Job. 6. v. 62. Dominatur omnibus. Psal. 8. vers. 6. 7. Hebr. 2. vers. 6. 7. 8.* Quam propriè verum est, duas Naturas Christi coisse in unam Personam; realiter putam tam propriè verum est, DEUM esse passum, mortuum, itemq; genitum ex Maria esse DEUM vivum. Huc referuntur illa quoque.

que exempla dictorum, quibus de toto ὁμοιωμένη; nempe de Christo dicuntur propria utriusq; Naturæ, ob unitatem Personæ, ita nimirum, ut de eo, tum divina, ob Deitatem, tum Humana, ob humanitatem intelligantur. v. g. *Unus est Christus, per quem omnia & nos per ipsum.* 1. Corinb. 8. vers. 6. *Christus est heri & hodie.* Hebr. 13, 8. *Christus est omnia in omnibus.* Coloss. 3. vers. 11. *Est in fidelibus.* 2. Corinb. 13, vers. 5. *Est nobiscum omnibus diebus.* Matth. 28, vers. 20. *Est ante Abrahamum.* Johan. 8. vers. 58. *Est unum cum Patre.* Johan. 10. vers. 30. *Item, Christus natus est ex Maria Virgine.* Luc. 2. vers. 11. *Est exinanitus atque exaltatus.* Philipp. 2. vers. 7. 8. Ubi religiose observanda est regula: Propria Naturarum ita communicantur Personæ, ut tamen suæ quæque naturæ vindicentur. Quod ipsum & Formula Concordiæ inculcat in Artic. de Persona Christi, quando ait: In hoc prædicationis genere distinctè declarandum est, secundum quam Naturam aliquid toti Personæ tribuatur. Ideò hic adhiberi solent particule distinctivæ sive determinationes, ut: *Filius DEI genitus est ex Semine Davidis κατὰ σάρκα*, secundum carnem. Roman. 1. vers. 3. *Christus mortificatus est carne.* 1. Petr. 3, vers. 18. *Passus est in carne.* 1. Petr. 4. v. 1. *Est à lumbis Davidis*, secundum carnem. Act. 2. v. 30. *Est ex Patribus*, secundum carnem. Rom. 9. vers. 5. *Crucifixus est ex infirmitate, sed vivit ex virtute DEI.* 2. Corinb. 13. vers. 4. Huc facit illud Damasceni lib. 4. de Orthod. fid. cap. 5. *Christus est increatus Deitate, creatus humanitate.* Videatur Gerbardus in Exegesi de Persona Christi cap. II. pag. 136. & seqq. & 176. & seqq. Quomodo alii duo distincta hic faciant Communicationis Genera, vid. apud D. Brochman. in Loc. de Christo ἰεσοῦ χριστῷ cap. 12. Sect. 3. & 4.

V. Secundum Genus Communicationis Idiomatum dicitur Communicatio Majestatis carni CHRISTI assumptæ facta, quâ Humanæ Naturæ Christi in tempore datur gloria & majestas divina.

Sic Caro Christi dicitur vivifica. Johan. 6. v. 51. *Sanguis Filii DEI emundat nos ab omni peccato.* 1. Johan. 1. vers. 7. *Purgat conscientiam à mortuis operibus.* Hebr. 9. v. 14. *Christus primogenitus ex mortuis lavat nos à peccatis nostris per sanguinem suum.* Apocal. 1. v. 5. *Virtus exit è corpore Christi in sanandâ Muliere Hemorrhousâ.* Luc. 6.

7. cap. 8. v. 48. Christus secundum carnem exaltatur super omnia.
 Phil. 2. vers. 9. 10. Deus Pater dedit Filio potestatem faciendi iudicium,
 ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου Ἰη, quatenus Filius Hominis est. Joban. 5, 27. Fi-
 lio Hominis datur aeterna potestas. Dan. 7. v. 14. Omnis potestas in caelo
 & in terra. Matth. 28. v. 18. Et haec est reciproca participatio, qua
 Humana Christi Natura accepit, non dedit hypostasin: Accepit
 majestatem Filii Dei per unionem Personalem, juxta Regulam
 Sanctorum Patrum Athanasii, Cyrilli, Damasceni: Assumentis est
 dare, non assumti, & assumti est provectio, non assumentis. Hinc
 dicitur: Humanitatis ὑψωσις, exaltatio & ὑπερῦψωσις superexal-
 tatio, βελτίωσις Melioratio περισθῆκη μεγάλη, magnum incre-
 mentum, provectio. Item μετέδοσις, largitio gloriae divinae,
 transformatio, μετοχή Θεῆς δυναμείως, participatio potestatis.
 Vid. Gerb. in Exeg. d. l. p. 1357.

VI. Tertium Genus Communicationis Idiomatum est ἁπο-
 πελοσμάτων & operum redemptionis, quo actiones officii tribu-
 untur Christo secundum utramque Naturam.

Sicut enim Christus Mediator, Redemptor & Salvator est secun-
 dum utramque Naturam, qua DEUS, & Homo est; Sic quoque ope-
 ra redemptionis & salvationis perficit secundum Naturam utramque,
 humanam & divinam 1 Tim. 2. v. 5. Unus Deus, Unus Mediator, DEI
 & Hominum, Homo Christus Jesus, qui dedit semetipsum pretium re-
 demptionis pro omnibus. Gen. 3. v. 15. Semen Mulieris conteret caput
 serpentis. 1. Joban. 3. v. 8. In hoc apparuit Filius DEI, ut dissolvat ope-
 ra Diaboli. Gal. 4. v. 4. Misit Deus Filium suum, ut eos qui sub lege
 essent, redimeret. Luc. 9. v. 56. Filius Hominis venit animas salvare.
 Videatur Gerbard. loc. cit. pag. 1473. Hic diligenter notanda est Re-
 gula Concilij Chalcedon. Utraque Natura in Christo agit cum com-
 municatione alterius, quod cuius proprium est. Inde dicuntur A-
 ctiones Dei viriles, θεαρτεμαί. Damascenus. lib. 3. de Orthodox. fid.
 cap. 19.

VII. Genera illa Communicationis Idiomatum diversa esse,
 seu modos communicandi diversos, constat ex diversis enuncia-
 tionum divinarum modis.

Etenim aliter loquitur Scriptura Sacra, quando propria utrius-
 que

que Naturæ dicuntur de Persona Christi. *Rom. 1. v. 3. 4. & rursus aliter*, quando Idiomatica divina de carne Christi, sive humana Natura, & Filio Hominis, prædicantur *Johan. 5. v. 29. Et denique aliter*, quando *ἀποπέλευματα* & opera redemptionis utrique Naturæ, sive Christo secundum utramque Naturam attribuuntur. *Actor. 20. v. 22.*

VIII. Quemadmodum tota Deitatis plenitudo habitat in Christo *σωματικῶς*, tanquam in proprio suo templo; Sic quoque tota Majestas, Potestas & Gloria Deitatis communicata est carni Christi.

Col. 2. v. 9. In Christo habitat tota plenitudo Deitatis corporaliter. Notanter dicitur, *πᾶν πλήρωμα τῆς θεότητος* ☉ tota plenitudo Deitatis. Non ergo partialis est ea inhabitatio, sed totalis; ut omnis divina virtus, plena ac tota habitet in Christo. Plenitudo enim Deitatis est, quicquid in ipsa Deitate est, & quicquid divinæ majestatis, potentiae, sapientiae, vitæ, bonitatis, gratiæ, intra se habet, hoc est, plena & perfecta Deitas. Notanter dicitur, *κατὰ σῶμα* *σωματικῶς*, inhabitat corporaliter, ut Deitatem inhabitantem distinguat ab habitaculo, in quo ea habitat, id quod est *σῶμα*, Corpus & Caro Christi, sive Humana ejus Natura, quæ ob illam Deitatis inhabitationem à S. Patribus & Ecclesia Orthodoxa dicitur proprium Deitatis, templum & organon Filii Dei actuosissimum. Athanas. *Orat. 4. contr. Arianos pag. 244.* hac de re sic loquitur: *Corporaliter habitat Divinitas in carne, quæ verba idem valent, ac si dicas, cum Deus esset, proprium quoddam corpus cepit, eoque utens ut organo, Homo factus est propter nos, ideo & ea opera, quæ sunt propria Verbi, utpote mortuos excitare, cæcis visum restitueret Hæmorrhousam sanare, omnino & corporis ministerio peragabantur, illa opera in carne fiebant, quia caro illa erat corpus DEI. Nisi opera Deitatis Verbi per corpus patrata fuissent, nunquam Homo Deificatus esset.* Ecce habitaculum Deitatis est caro Christi, quam Deificat, & per quam efficax est in divinis operibus. Sic etiam Cyrillus *lib. 10. Thesauri cap. 7.* Paulatim natura nostra manifestabatur sic, ut instrumentum esset Deitatis, quæ habitavit in ipsa. Similiter *Augustin. in Epist. 57. Ad David. Col. 284. explicat.*

phcat, quomodo plenitudo Deitatis habet in Christo vere & realiter, non umbratiliter, & quidem tanquam in suo proprio templo. *Non ideo, inquit, corporaliter, quia corporeus est DEUS, sed aut verbis translatis usus est, tanquam in templo manu facto, non corporaliter, sed umbratiliter habitaverit, id est, præfigurantibus signis: Nam illas omnes observationes umbras futurorum vocat etiam ipso translato vocabulo. Summus enim Deus, sicut scriptum est, in manufactis templis non habitat: aut certe corporaliter dictum est, quia & in Christi corpore, quod assumpsit ex Virgine tanquam in templo habitat Deus.* Præterea religiosè observes velim, quod jam olim in Primitivâ statim Ecclesiâ ex Justino Martyre docuerunt Orthodoxi. *Plenitudo, inquiunt, Deitatis dicitur in Christo habitare κατ' ἐξοικετον, Eximio quodam modo, tanquam in templo suo proprio. Nota κατ' ἐξοικετον. Et quidem adeo singularis ea inhabitatio Deitatis in Christo est, ut toto genere distet ab alia quavis communi inhabitatione, quâ Deus dicitur habitare in Sanctis. Certe inhabitatio non est externa per nudam quandam associationem, sed intima & profundissima, adeo ut ob communem κοινωνίαν caro particeps facta sit totius Deitatis, hoc est, communicata ei est tota Majestas Divina:*

IX. Communicatio Majestatis Divinæ in Christo carnî assumptæ facta nonnisi ex revelatione divina, & modis loquendi in Verbo Dei expressis constat, indeque luculenter demonstratur ex divinissima & plenissima carnis inunctione, ex Filii Hominis glorificatione, ac summa Christi exaltatione, quâ ipsi in tempore collata est Gloria & Majestas Divina, Nomen ipsi datum super omne nomen, ut ad nomen Jesu omne genu se flectat celestium & Terrestrium & Infernorum, omnisq; lingua confiteatur Dominum esse Jesum ad gloriam Dei Patris. *Phil. 2, 9. 10. 11,*

Quomodo hic loquatur divina Scriptura, religiosè attendendum, & primò omnium observandum est. Certe non tantum de toto supposito, de Christo, & in concreto pronunciat divina idiomata; sed quoque in abstracto de carne CHRISTI *Johan. 6. v. 51. 54. 55. De sanguine Christi 1. Job. 1. v. 7. Hebr. 9. v. 14. De Corpore Christi. Matth. 26. v. 27. Luc. 6. v. 19. cap. 8. v. 46.*

De

De Filio Hominis, quatenus Filius Hominis est. *Job. 5. v. 27. Apoc. 1. v. 13. 14. c. 22. v. 19. 1. Cor. 11. 26.* De Semine Mulieris. *Genes. 3. v. 15.* De filio Judæ & agno Dei occiso. *Apoc. 5. v. 5. 6. 12.* Adeoq; ostendit Naturam Humanam, eiq; Divinam Majestatem collatam esse, satis apertè differit. Hinc Concil. Ephesia. disertè ait: *Caro Domini est vivifica, propterea quia propria facta est Verbi, quod omnia vivificat.* Item Theodoretus *Dial. 2. Corpus Domini vocamus divinum, vivificum, & dominicum.* Quod ipsum porro comprobatur.

1. Ex divinissimâ & plenissimâ carnis inunctione. Unctâ enim illa est singulari prorsus modo. *Psalm 45. v. 8. Unxit te Deus, Deus tuus, oleo letitiæ præ consortibus tuis. Infinitâ Spiritus Sancti plenitudine Joban. 3. v. 34. Adeo ut omnia data sint in manum ejus. Job. 3. v. 35. & ex ejus plenitudine omnia accipiamus Joban. 1. v. 16. ut super Hominem Christum habitet sive requiescat Spiritus Jehovæ, Spiritus sapientiæ & intelligentiæ & fortitudinis &c. Esa. 11. v. 2. cap. 61. v. 1. 2. Luc. 4. v. 18.* Ut Jesum Nazarenum unxerit Deus Spiritu S. & Virtute, quâ oppressos à Satanâ sanavit. *Actor. 10. v. 38.* & miracula fecit. *Joban. 2. v. 11. De quâ unctiōne notetur Regula: Ungens est Deus, unctâ est caro. Item: Ipse seipsum unxit, ungens quidem ut Deus, suâ Deitate corpus; unctus autem ut Homo. Damascen. lib. 3. de Orthodox. fid. cap. 3. Unctio igitur ad humanitatem pertinet.*

2. Ex divinissimâ glorificatione, quâ gloriam DEI æternam accepit, quam petit, *Joban. 17. v. 5. Glorifica me tu Pater apud te metipsum, eâ gloriâ, quam habui apud te, priusquam hic mundus esset. Quam dedit ei Pater v. 24.* Divinissima illa gloria est, de qua *Esa. 6. v. 3. Plena est omnis terra gloria ejus.* Certè immensa ipsius Jehovæ gloria ea est, Sed de Christo explicatur *Joban. 12. v. 41.* Hæc dixit Esaias, quando vidit gloriam ejus, & locutus est de eo. Sic Christus inclaruit gloriâ unigeniti Filii DEI. *Joban. 1. v. 14. In miraculis Joban. 2. v. 11. Veniet tanquam judex mundi in gloriâ Patris Matth. 16. v. 27. cum potentiâ & gloriâ multâ. Matth. 24. v. 30. Filius Hominis cum gloriâ suâ. Matth. 25. v. 31.*

3. Ex Christi exaltatione, quâ longè supra omne Imperium, potestatem, Virtutem, Dominium & omne nomen elevatur, ut divinæ potentiæ Dei Patris, supereminens illius magnitudinis

B

poten-

potentiæ particeps dominetur, sit caput Ecclesiæ & impleat omnia in omnibus. *Ephes. 1. v. 19. 20. 21. 22. 23.* Sic Christo datum est nomen, quod est super omne nomen. *Phil. 2. v. 9. 10.* Omnia ipsi sunt subjecta *Psal. 8. v. 6. 7.* *Hebr. 2. v. 7. 8.* In hoc autem quod ei subiecit omnia, nihil omisit, quod non sit illi subiectum. *1. Cor. 15. v. 27.* Graviter *Leo Epist. 22.* Dicant Adversarii veritatis, quomodo omnipotens Pater, vel secundum quam Naturam Filium suum super universa provexerit, vel cui naturæ cuncta subiecit? Deitas enim verbi par in omnibus & *δουός π* est Patri, & intemporaliter una eademq; est potentia Genitoris & Geniti: huic (Naturæ Divinæ) si addita potestas est, h illustrata dignitas, si exaltata sublimitas, minor erat provehente, quæ creavit, nec habebat divitias ejus, cujus indiguit claritate. Sed talia sentientem in societatem suam Arium rapuit, cui multum suffragatur hæc impietas. Item *Athanasius de susceptâ humanitate contra Apollinarium.* *Paulus Phil. 2.* de templo loquitur, quod est corpus suum: Non enim qui altissimus est, sed caro exaltatur, & carni suæ dedit nomen, quod est super omne nomen, ut scilicet in nomine Jesu flectatur omne genu, & omnis lingua confiteatur, quod Jesus Christus sit Dominus in Gloria DEI Patris. Et addit regulam generalem: Quando Scriptura loquitur de gloriificatione Christi, de carne loquitur, quæ accipit gloriâ; Et quæcunque Scriptura dicit, accepisse Filium, ratione Humanitatis illius, non Divinitatis loquitur, ut cum dicit Apostolus, quod in Christo habitet omnis plenitudo Deitatis corporaliter, plenitudinem illam in carne Christi habitare intelligendum est. Item *Gregor. Nissenus apud Gelasium. & Theodorer. Dial. 2.* de dicto illo Petri *Actor. 2. v. 33.* *Dextera DEI exaltatus est &c.* *Deus exaltari non indiget, cum sit altissimus. Humanitatem igitur Christi Petrus exaltatam intelligit. Exaltatam autem in eo, quod Dominum ipsum & Christum fecit.* Quibus verbis, non æternam essentiam designat Apostolus, sed provectionem humilis naturæ ad celsitudinem eam, quæ ad dextram DEI est, designat. Dextra enim Dei, quæ creatrix est omnium, & quæ dextra est ipse Dominus, ipsa dextra unitum sibi hominem in propriam suam evexit celsitudinem, seu sublimitatem per unionem. *Basilii Magni contra Eunomium lib. 2.*

Petrus

Petrus Actor. 2. cum inquit: Hunc Jesum, quem vos crucifixistis, fecit Dominum, voce demonstrativa, humanitatem Christi designat, atque ipsi principatum ac Dominium à Patre commissum dicit. Quocirca facessant hinc Calviniani, qui exaltationem & glorificationem Christi de divinitate ejus interpretari non erubescunt.

X. In specie ac singulari quadam ratione ea idiomata divina communicata sunt carni assumptæ, quæ in opere Redemptionis se luculenter atque potenter exerunt; adeoque in tota Incarnationis Oeconomia quàm maximè elucent, qualia sunt, Omniscientia, Omnipotentia, Virtus divina, vivificandi, miracula facendi, mundandi à peccatis, Judicandi mundum, Omnipresentia & gloria adorationis.

Quod de Incarnatione filii DEI uno ore omnes consentunt docent; Oribodoxi, eam propterea factam esse, ut in & per carnem Christi opera mediatoria perficerentur, & homo per humanam naturam restauraretur; idem quoque observandum est de communicatione Idiomatum in natura Christi humanâ. Ideo nimirum eam factam esse, ut juxta Oeconomiam divinam opus redemptionis absolvi possit. Quam in rem eruditè ac piè scribit Athanasius in Expositione dicti Christi Matth. 11. Mibi tradita sunt omnia, sub iis verbis οὐνοῦντων, dispensationem, rerum per carnem gerendarum significari, & continenter addit: Verbum caro factum est, & carnem induit, ut in eo omnia instaurarentur, ipse enim patiendo, nos refocillavit, & esuriendo aluit, & ad inferos descendendo extulit. Disertius in Orat. 4. contra Arrianos loquitur, & operose inculcat opera Deitatis in carne, & per carnem Christi perpetrari: Nisi enim, ait, opera Deitatis verbi per corpus patrata fuissent, nunquam homo Deificatus fuisset. Hinc certa Deitatis Idiomata singulari quadam ratione communicantur carni assumptæ. De omniscientia clarè loquuntur dicta Esa. 11. vers. 1. Col. 2. v. 3. Johan. 2, 25. Job. 21, vers. 17. quam & potestas Judicii universalis requirit 1. Corinth. 4. vers. 5. Omnipotentiam Christo homini donatam astruunt dicta Matth. 28, v. 18. Dan. 7. vers. 13, 14. Apoc. 5, 11, 13. similiter virtus Divina (ὡσεὶ θεοῦ, ἡμεῖς θεοὶ καὶ υἱοὶ θεῶν) & κρῆτις disertè adscribuntur carni Christi & filio hominis Johan. 6. v. 51. 54. Job. 5, 26. Act. 10, 38. 1. Johan. 1, 7. Johan. 5, 27. De omnipresentia Christi

flus ipse ait *Matth. 18. vers. 20.* Ubi duo vel tres in nomine meo congregati fuerint, ego sum in medio eorum *Matth. 28. 20.* Ecce ego sum vobiscum omnibus diebus usque ad consummationem seculi. Gloria denique adorationis, quæ clarissime attribuitur *Psal. 72. 11. Psal. 97. v. 7. & 97. 7. Phil. 2, v. 9. 10. & c. De quibus omnibus alibi disputatur fusius, hic pro ratione instituti breviores simus oportet.*

XI. Caterum missus est CHRISTUS in mundum non sui ipsius, nec Angelorum causa, sed unice propter homines: in salutem totius Generis humani, ut omne id restauraret, quod perierat, animasq; hominum Salvaret.

Cum nasceretur CHRITUS, in ea statim nocte apparet Angelus pastoribus & acclamat, Ecce annuncio vobis gaudium magnum, quod futurum est omni populo. Quia natus est vobis hodie Servator, qui est Christus Dominus in civitate David Luc. 2, 10. Quod & Propheta jam olim præconiaverant. Parvulus natus est nobis & filius datus est nobis Esa. 9. 6. Exulta valde Filia Sion, jubila Filia Jerusalem: Ecce Rex tuus veniet tibi, justus & Salvator Zach. 9. vers. 9. Rursus Esaias cap. 35. vers. 4. Ecce Deus vester cum ultione veniet cum retributione, Deus ipse veniet, & salvos faciet vos. cap. 45. 72. Jehova Salvator Israelis ait. Respiciate ad me & Salvi eritis omnes fines terræ, quoniam ego sum Deus & non est amplius. Per me juravi, egressum est de ore meo in justitia verbum & non revertetur, quod mihi curvabitur omne genu, per me jurabit omnis lingua. vers. 25. In Jehova justificabunt sese & laudabunt sese omne semen Israel. Nimirum CHRISTUS Jesus factus est nobis sapientia à DEO, Justitia, & Sanctificatio & Redemptio 1. Corinth. 1. vers. 30. Porro cur, aut quomodo in finem nobis sit datus, nobis missus, discretè enunciant dicta Galai. 4, 4. Postquam venit plenitudo temporis, emisit Deus filium suum factum ex muliere, factum legi obnoxium, ut eos, qui legis erant obnoxii, redimeret, & adoptionem filiorum reciperemus Matth. 18. v. 11. Venit Filius Hominis servare quod perierat, Job. 3, 16. 17. Sic Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret, ut omnis, qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam æternam. Non enim misit Deus filium suum in mundum, sed ut condemnet mundum, ut scryetur mundus per eum. cap. 12. v. 47. Non veni, ait Christi-

flus

fius ipse, ut iudicem mundum, sed ut servem mundum. Luc. 9. v. 56. Filius hominis non venit ad perdendum animas hominum, sed ad servandum cap. 19. v. 10. Venit filius hominis quærere & servare, quod perierat. Hic ergo fidelis Dei sermo est Christum venisse ut peccatores servaret 1. Tim. 1. v. 15.

XII. Officium Christi triplex est, Propheticum, Sacerdotale & Regium. Missus enim est Christus, ut sit Propheta magnus, uti promissus erat Deut. 18. v. 8. Iste venit Luc. 7. vers. 17. Propheta magnus surrexit inter nos Matth. 23. vers. 10. Unus Vester est magister, nempe Christus, Johan. 3, v. 2. Præceptor Gentium Esa. 45, v. 4. Ecce testem populo dedi eum, ducem, & præceptorem gentium. Evangelista Esa. 61. v. 1. &c. Spiritus Domini super me, eo quod unxerit Dominus me, ad annuncianum mansuetis misit me, ut alligarem contritos corde & predicarem captivis libertatem, & clausis aperitionem carceris, armum beneplaciti Jehove, &c.

Missus est Christus ut sit Sacerdos summus & victima pro mundo Psal. 110. v. 4. Sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedec Heb. 5, 10. c. 2, 17. fidelis Pontifex, in his quæ apud DEUM forent agenda & ad expiandum peccata populi Job. 1. v. 29. Ecce Agnus ille DEI, qui tollit peccata mundi. Quam ob causam vocatur Mediator Hebr. 9. vers. 15. Ob id Novi Testamenti Mediator est, ut morte intercedente ad redemptionem earum prævaricationem, quæ fuerunt sub priori Testamento ij qui vocati sunt, promissionem accipiant æternæ hereditatis. Redemptor. Job. 19. vers. 25. Scio quod redemptor meus vivit &c. Salvator Luc. 2. v. 11. Natus est vobis hodie Salvator, qui est Christus Dominus in civitate David. Reconciliator. Rom. 3. v. 25. Quem proposuit DEUS propitiationem per fidem interveniente ipsius sanguine, ad ostensionem justitiæ suæ, propter remissionem præteritorum peccatorum.

Missus est Christus, ut sit Rex Regum in solio Davidis Luc. 1. v. 32. 33. Hic erit magnus & filius Altissimi vocabitur, & dabit illi Dominus DEUS sedem David patris sui ipsius. Regnabitq; super domum Jacob in æternum, & regni ejus non erit finis cap. 2. vers. 11. Quia natus est vobis hodie Servator, qui est Christus Dominus in civitate David Psal. 2. v. 6. Rex super Sion montem Sanctum ejus. Zach. 9. v. 9. Ecce Rex tuus veniet.

Quam ob causam vocatur Princeps Ezech. 37. vers. 25. David
Servus meus Princeps eorum in perpetuum. Dominator Mich. 5. v. 2.
Dux in Israel, qui gubernaturus est populum Israel. Matth. 2, 6. Dux
vitæ Act. 3. v. 15. Autorem vitæ interfecistis quem Deus suscitavit à
mortuis.

XIII. Christus Salvator est non paucorum, sed omnium, non
sanctorum aut electorum tantum, sed perditorum peccatorum &
totius mundi.

Quod ipsum passim inculcat Scriptura Sacra, & luculenter con-
stat exinde. 1. quia Christus satisfecit sive mortuus est pro toto ge-
nere humano in primis parentibus perduto. Venit enim filius ho-
minis servare quod perierat $\sigma\omega\sigma\alpha\ \tau\omicron\ \delta\pi\omicron\lambda\omega\lambda\omicron\varsigma$ Matth. 18. v. 11. Si-
cut per unius delictum propagatum est malum in omnes homines ad con-
demnationem; Ita & per unius Justificationem propagatur bonum in
omnes homines ad justificationem vitæ. Quemadmodum enim per ino-
bedientiam unius hominis peccatores constituti fuimus multi, ita per
obedientiam unius, iusti constituuntur multi Rom. 5. v. 18. 19. Quemad-
modum per Adam omnes moriuntur, ita & per Christum vivificabuntur
1. Cor. 13. v. 12. Hinc disertè dicitur, quod Christus mortuus sit pro
omnibus Es. 53. v. 6. Omnes nos quasi oves erravimus, unusquisque in
viam suam declinavit: & posuit Dominus in eo iniquitatem omnium
nostram Rom. 8. v. 32. Deus non pepercit proprio filio, sed pro nobis omni-
bus tradidit illum 2. Cor. 5. v. 15. Pro omnibus mortuus est, ut qui vi-
vunt, posthac non sibi vivant, sed ei qui pro ipsis mortuus est & resurrexit.
Hebr. 2. v. 9. pro omnibus gustavit mortem ex gratia Dei. 1. Tim. 2. v. 6.
Dedit semetipsum pretium redemptionis pro omnibus; ut esset testimo-
nium temporibus suis & ibidem cap. 4. v. 10. Est Salvator omnium
hominum, maxime autem fidelium.

2. Christus mortuus est pro toto mundo Job. 3. v. 16. Deus di-
lexit mundum & ei misit unigenitum suum filium &c. Christus est ag-
nus Dei qui tollit peccata mundi Job. 1, 29. Est Salvator mundi Job.
4, 23. Job. 4, 14. Est panis vitæ, & dat vitam mundo Johan. 6. 33. 51.
Venit non ut iudicet, sed ut salvet mundum Johan. 12, 47. Est propitia-
tio pro peccatis nostris, non pro nostris autem tantum, sed etiam pro to-
tius mundi 1. Job. 2. v. 2. Conf. Rom. 5. v. 8. 9. Commendat DEUS
suam

suam Charitatem erga nos, quod cum adhuc essemus peccatores, Christus pro nobis mortuus fuit. Multo igitur magis iustificati nunc sanguine eius servabimur per eum ab ira &c.

Denique 3. Quia etiam pro iis mortuus est, qui in suis peccatis pereunt & damnantur Rom. 14. v. 15. Ne cibo tuo illum perdas, pro quo Christus mortuus est 1. Cor. 8. v. 11. Et tua scientia peribit frater, qui infirmus est, propter quem Christus fuit mortuus 2. Pet. 2. v. 1. fuerunt Pseudoprophetae in populo, etiam Dominum, qui illos mercatores est, abnegantes Ebr. 6. v. 4 5 6. Impossibile est, ut qui semel fuerint illuminati, gustaverintque donum caeleste, & participes facti fuerint spiritus Sancti, gustaverintque bonum Dei verbum, ac virtutes futuri seculi, se protabunt, denuo renoventur per poenitentiam, ut qui rursus crucifigant semetipsos, filium Dei & ludibrio exponant. cap. 10, v. 10, 26, 29. Voluntate Christi sanctificati sumus. Si ultro igitur peccaverimus post acceptam cognitionem veritatis, non adhuc pro peccatis est reliqua hostia: Sed horrenda expectatio iudicii & acerbissimo supplicio dignus censetur, qui Filium Dei conculcarit, & sanguinem Testamenti ceterum prophanam habuerit, per quem fuerat sanctificatus. Christus oreavit pro peccatoribus Es. 53. v. 12. Psal. 68, v. 19. Accepit dona pro hominibus: ut etiam rebelles inhabitent tabernacula Domini Dei. Et quid? propterea damnantur impii seu reprobii, quia non credunt in Christum, nolunt eum recipere, meritum & beneficium eius agnoscere, sed negligunt & spernunt suum salvatorem Johan. 3. v. 18, 36. cap. 6. v. 53.

Matth. 22. v. 35, 71.

Soli DEO & CHRISTO gloria.

Humanis. Dn. M. RESPONENTI. S.

CHRIStUM scire bonum est, & summa Scientia; CHRIS-
TUM Diligere est melius; Cernere, summa bonis est.
Scis illum, Juvenis doctissime; diligis illum,
Et cernes olim; Sic bona quaeq; tenes.

Autogedruckt
FAULUS ROBERUS D. Prof.
Past. & Superint. Witteb.

Ad

Ad

Præstantissimum Dn. Respondentem.

BITTERLINE suis applaudunt candida ceptis
Omina Musarum, chorus omnis, & alta Sionis
Culmina, non molli qui tendit scandere nisu.
Ipse quoque emeritas, juvenum ornatissime, laudes
Acclamo, faveoq; tibi, voveoq; precatus
Grata tuum semper solentur fata laborem.

Augustus Buchnerus.

Quod sanctior tibi Sion recluserit
Suas opes, atque hauseris profundius
Quicquid scientiæ Sacratioris est:
Doces, Amice, tam eruditè disputans.
Congratulor medullitus, Deum obsecrans,
Is faxit ut quanta ingeni lux est tui
Quantusq; candor ac quanta & fides tua:
Et tanta quoque brabia contingant tibi;
Tamq; omnia tibi semper cadant, votum.

Sanctioris amicitia ergo

כלא לב ולב

M. Fridericus Holzmann

Veitblam: Francus.

OS A 355

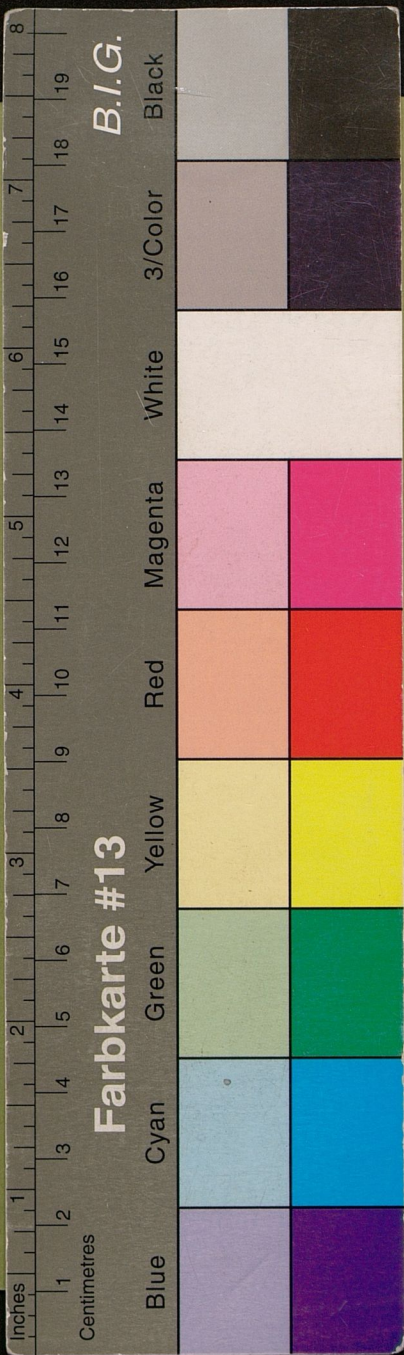
ULB Halle
004 210 190

3

1077

Disputatio Theologica
De
Communicatione
Idiomatum in CHRISTO, &
Salutifero ejus Officio.
Quam
Divinâ adspirante gratiâ,
IN INCLYTA WITTEBERGENSI ACADEMIA;
sub PRÆSIDIO
VIRI
Admodum Reverendî, Clarissimî & Excellentissimî,
DN. JOHANNIS SCHARFII,
SS. Theologiæ Licentiati, ejusdemq; Professoris Extra-
ordinariî, Logices item & Metaphysices Ordinariî
Celeberrimi, Præceptoris, Promotoris & Fautoris sui
omni observantiæ cultu venerandi,
Placida ventilationi submittit
M. JOHANNES HEINRICUS PITTERLIN,
Kirchenlamicensis Francus
Ad diem 21. Maji horis locog, consuetis.

WITTEBERGÆ
Ex officinâ Typograph. MICHAELIS Wende
ANNO M DC XLV.